

๒๙ มกราคม ๒๕๕๒

- เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียกให้ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจากการทำละเมิด
ที่กระทำก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
มีผลใช้บังคับ
- เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี เลขานุการ อธิการบดี ผู้อำนวยการ
อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ด้วยพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ และตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว
สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ ให้มีการกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่
หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณี
หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่า
ต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงาน
ของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

เนื่องจากการทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่กระทำก่อนพระราชบัญญัติความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับจะต้องนำหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมาย
แห่งและพ. เฉลียว ๖๓ ว่าด้วยอายุความละเมิด อันเป็นกฎหมายที่ใช้ขณะที่มีการทำละเมิดมาใช้บังคับ
ซึ่งมีกำหนดอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่ส่วนราชการรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้
ค่าสินไหมทดแทน แต่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการเรียกให้
ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายกรณีดังกล่าวไว้ ประกอบกับส่วนราชการบางแห่งมีระเบียบขั้นตอน
ภายในทำให้การดำเนินการเป็นที่ล่าช้า และส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา เมื่อคดีใกล้จะ
ขาดอายุความหนึ่งปี ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการเนื่องจากคดีขาดอายุความ
กระทรวงการคลังจึงกำหนดแนวทางในการปฏิบัติหากเรื่องใดที่เป็นการกระทำละเมิดของ

เจ้าหน้าที่ก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ และข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีผู้ต้องรับผิดชอบโดยชัดแจ้งและคดีใกล้จะขาดอายุความ ให้ส่วนราชการ ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่งโดยเร็ว โดยมีต้องรอผลการพิจารณาจากกระทรวง การคลังก่อน ทั้งนี้ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วผลเป็นประการใด จะได้แจ้งให้ส่วนราชการ ถอนฟ้องหรือดำเนินคดีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการตามแนวทาง ปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางมณีเมี้ยว วุฒิชรเนติรักษ์)

รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สำนักการเงินการคลัง ๔

ส่วนความรับผิดชอบทางแพ่ง ๑

โทร. ๒๗๑๐๙๑๖

แนวทางการสอบสวน

๑. กรณีทุจริตในทางการเงิน (ยกยกอกลอมแปลงเอกสารสิทธิและเอกสารราชการอันเป็นหลักฐานทางการเงิน)

(๑) วันเวลา เกิดการทุจริต

(๒) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของผู้กระทำทุจริต ในการปฏิบัติราชการ โดยปกติ

(๓) การกระทำ และพฤติการณ์ในการกระทำทุจริต

(๔) ชื่อ ตำแหน่ง และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมงานหรือเกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

(๕) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ร่วมงานหรือที่เกี่ยวข้องและผู้บังคับบัญชาในทางปฏิบัติ หรือในทางผิดปกติ (ถ้ามี) อันเป็นเหตุให้เปิดโอกาสหรือช่องทางที่ผู้ทุจริตกระทำการได้

(๖) กฎหมายระเบียบข้อบังคับและคำสั่งเกี่ยวกับงานในหน้าที่นั้น ๆ มีอย่างไร

(๗) หลักและวิธีปฏิบัติโดยปกติของงานหรือกิจการนั้นเป็นอย่างไร

(๘) หลักฐานและเอกสารที่ผู้ทุจริตได้กระทำ หรือหลักฐานที่ผู้ทุจริตจะต้องกระทำ แต่ได้ละเว้นไม่กระทำ (ข้อนี้ อาจจะต้องตรวจรายละเอียดจากเอกสารที่มีอยู่เป็นจำนวนมากก็ได้ ซึ่งแล้วแต่กรณีเป็นเรื่อง ๆ ไป)

(๙) รายการและจำนวนเงินที่ทุจริต หรือขาดหายไป

(๑๐) สำเนาสำนวนการสอบสวน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และความเห็น (ถ้ามี)

(๑๑) พฤติการณ์อื่น ๆ และกรณีแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ผู้ทุจริตเป็นคนชอบเล่นการพนัน ภาวะแห่งจิตใจ ฯลฯ

๒. กรณีคนร้ายกระทำโจรกรรม หรือเข้าไปลักทรัพย์ในสถานที่ราชการ

(๑) ข้อเท็จจริงทั่วไป และรายละเอียดของทรัพย์สินที่หาย

ก. วันเวลาเกิดเหตุ

ข. ทรัพย์สินอะไร ตั้งหรือเก็บรักษา ณ ที่ใด บริเวณที่ตั้งทรัพย์สินหรือภาชนะเก็บรักษาทรัพย์สินนั้น มีทรัพย์สินอื่นที่ไม่ได้ถูกลักลอบอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี มีอะไร (กล่าวโดยละเอียดหรือเป็นรายการ)

ค. รายการและมูลค่าของทรัพย์สินที่หาย

(๒) อาคารและภาชนะที่เก็บทรัพย์สิน

ก. ลักษณะของอาคาร ทางเข้า ทางออก ร่องรอยที่คนร้ายเข้าไปและออก มีรั้วรอบขอบชิดหรือไม่อย่างไร แผนผังบริเวณอาคาร

ข. พฤติการณ์ที่คนร้ายเข้าไปในอาคาร และทำการลักทรัพย์อย่างไร (ถ้าไม่มีหลักฐานแน่นอน ก็ควรสันนิษฐาน)

ก. ภาชนะที่เก็บทรัพย์สิน เป็นอะไร เช่น ตู้เหล็ก ตู้ไม้ ฯลฯ มีลักษณะอย่างไร เช่น มีลิ้นชัก ฯลฯ มีของอื่นเก็บรวมอยู่ด้วยหรือไม่ ถ้ามี มีอะไรเก็บ ความมั่นคงแข็งแรงของภาชนะหรือที่เก็บทรัพย์สินนั้น เช่น เป็นตู้เหล็ก มีกุญแจ ฯลฯ และภาชนะที่เก็บทรัพย์สินตั้งอยู่ในตอนใดของอาคาร

ง. มีของอื่นที่ไม่หายเก็บรวมอยู่ในภาชนะหรือที่เก็บทรัพย์สินนั้นหรือไม่
(๓) ระเบียบ คำสั่ง และมาตรการในการป้องกันรักษาทรัพย์สิน
ก. ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับการป้องกันดูแลรักษาทรัพย์สิน กำหนดไว้อย่างไร

ข. มีการจัดเวรยามหรือไม่ ถ้ามี จัดเวรยามไว้อย่างไร
ค. ใครมีหน้าที่อยู่เวรยามในระหว่างทรัพย์สินเสียหาย หรือสันนิษฐานว่าเป็นผู้มีหน้าที่เวรยามในระหว่างทรัพย์สินเสียหาย ชื่อตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของเวรยามเหล่านั้น
ง. เจ้าหน้าที่เวรยามได้ปฏิบัติอย่างไร หรือละเลยต่อหน้าที่อย่างไร
จ. นอกจากเวรยามแล้ว ยังมีสิ่งอื่นที่ใช้สำหรับป้องกันอันตรายของทรัพย์สินด้วยหรือไม่

(๔) ใครมีหน้าที่รับผิดชอบ หรือดูแลรักษาทรัพย์สินและมีหน้าที่อย่างไร
(๕) พฤติการณ์และกรณีแวดล้อมอื่น ๆ
(๖) การร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน รายงานการสอบสวนและความเห็นของพนักงานสอบสวน

๓. กรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุเสียหาย (โดยเฉพาะรถยนต์ รถจักรยานยนต์เสียหาย)

(๑) ข้อเท็จจริงทั่วไป
ก. วันเวลาเกิดเหตุ
ข. ชื่อ ยี่ห้อ และเลขทะเบียนรถ
ค. ชื่อผู้ขับ และฐานะตำแหน่ง
ง. ชื่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุมดูแลรถ ตลอดจน

อำนาจหน้าที่

จ. อะไรเสียหาย รายการ ราคาของที่เสียหาย
ฉ. มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่
(๒) การตรวจสอบสาเหตุที่เกิดขึ้น
ก. ตรวจวัตถุพยาน เช่น คันชก คันส่ง พวงมาลัย เครื่องยนต์ ฯลฯ
ข. ร่องรอยล้อและเบรค (ถ้ามี)
ค. รถคู่กรณีมีหรือไม่ ถ้าจะต้องสอบตามข้อ (๑) - (๒) ก. - ข. ด้วย
ง. อัตราวิ่งของรถขณะเกิดเหตุ และก่อนหน้านั้น ตลอดจนพฤติการณ์

ที่เกี่ยวข้องอื่น

จ. สภาพของทางหรือพื้นถนน

ฉ. สาเหตุภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น คนวิ่งตัดหน้า วิศวกรรมข้ามทาง

ตัดหน้า ฯลฯ

ช. พฤติการณ์อื่น ๆ

(๓) สภาพของรถก่อนออกใช้

ก. ตรวจสอบสภาพก่อนใช้อย่างไรหรือไม่

ข. สภาพของรถเป็นอย่างไร เช่น เบรก พวงมาลัย ยางและอายุการใช้

ของรถ ฯลฯ

(๔) สภาพพื้นถนนหรือทางเป็นอย่างไร

ลักษณะความกว้างของถนนและไหล่ถนน (ถ้ามี) และใช้วงรถได้กี่ช่องทาง

(๕) ถ้ามีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิต ต้องมีการร้องทุกข์และสอบสวนของพนักงาน

สอบสวน หรือความเห็นของอัยการ (ถ้ามี)

(๖) ระเบียบข้อบังคับในการใช้รถ มีอย่างไร

(๗) นำไปใช้ในราชการหรือไม่ ถ้าไปใช้ในราชการมีหลักฐานแสดงอย่างไร

(๘) ผู้ขับขี่มีใบอนุญาตขับขี่หรือไม่ หรือได้ขับรถมาแล้วนานเท่าใด

(๙) สภาพแห่งจิตใจของผู้ขับขี่ เป็นอย่างไร เช่น ขับรถแล้วเป็นปกติ ขับรถ
ในขณะที่เมินเมาสุรา เคยเป็นโรคลมบ้าหมูหรือมีประวัติเป็นโรคหัวใจ

(๑๐) อื่น ๆ อันเป็นพฤติการณ์เฉพาะกรณี

๔. กรณีอาคารสถานที่ราชการถูกเพลิงไหม้

(๑) ข้อเท็จจริงทั่วไป

วัน เวลาที่เกิดเพลิงไหม้ ตัวอาคารที่เกิดเพลิงไหม้ และลักษณะของอาคาร
เช่น คอนกรีตเสริมเหล็ก ฯลฯ มูลค่า และรายการทรัพย์สินที่ถูกเพลิงไหม้

(๒) การตรวจสอบสาเหตุ

ก. วัตถุประสงค์และร่องรอยที่เหลือจากเพลิงไหม้เพื่อนำมาสันนิษฐานว่า
เกิดจากอะไร (ถ้าเป็นเพลิงไหม้จากที่อื่นที่เห็นชัดแจ้งแล้วลุกลามมา อาจจะไม่ต้องสอบในปัญหา
นี้ก็ได้)

ข. ประจักษ์พยานที่เห็นเหตุการณ์เพลิงไหม้ก่อนจะมีลักษณะรุนแรง
(ถ้ามี) ที่จะชี้แจงว่าต้นเพลิงอยู่ที่ตรงไหน

(๓) มาตรการในการป้องกันเพลิง

ก. จัดเจ้าหน้าที่เวรรักษาการและดูแลสถานที่อย่างไร หรือไม่

ข. ระเบียบหรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการจัดเจ้าหน้าที่รักษาการดังกล่าวใครเป็น
ผู้วางระเบียบหรือออกคำสั่ง

ค. ได้มีการปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการอย่างไร หรือไม่ ในระหว่างเวลาเกิด

เพลิงไหม้

(๔) บุคคลที่เกี่ยวข้องที่เข้าทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำ หรืออยู่อาศัย ในอาคารหลังนั้น สอบพหุติการณรายละเอียดในการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่หรืออยู่ในอาคารนั้น ครั้งสุดท้ายก่อนเพลิงไหม้

(๕) การร้องทุกข์ และการสอบสวนของพนักงานสอบสวน และความเห็นของ เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ ตลอดจนความเห็นของพนักงานอัยการ

(๖) ข้อสันนิษฐานหรือข้อพิสูจน์สาเหตุที่เกิดเพลิงไหม้ อาจเป็นกรณีต่อไปนี้

ก. ไฟฟ้าช็อต มีผู้ใดกระทำโดยประมาทหรือไม่อย่างไร

ข. ลอบวางเพลิงใคร (ถ้ารู้ตัว) จับผู้ต้องหาได้แล้วหรือไม่

ค. เหตุเนื่องจากความประมาทของบุคคลอย่างอื่น เช่น ทิ้งก้นบุหรี่ในที่ ติดไฟได้ง่าย ติดหลอดไฟฟ้าไว้ในที่อับและมีวัตถุที่ติดไฟได้ง่าย

ง. เหตุุนอกอำนาจ เช่น พายุพัดแรง เสาไฟฟ้าโค่นลงมาทำให้สายไฟเกิด วงจรลัดและสายไฟอยู่ใกล้อาคาร ฯลฯ

๕. กรณีภัยธรรมชาติ (วาทภัย อุทกภัย ไฟป่า ฯลฯ)

(๑) วันเวลาที่เกิดเหตุ

(๒) เหตุที่ทำให้เกิดความเสียหาย

(๓) รายการและมูลค่าทรัพย์สินที่เสียหาย

(๔) สภาพ ลักษณะอาคารสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน

(๕) ระเบียบ คำสั่ง และมาตรการในการป้องกันรักษาทรัพย์สิน (ทำนองเดียว

ข้อ ๒ (๓))

(๖) เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบทรัพย์สินที่เสียหาย

